

Secretele lui Denver erau dulci. Însoțite de fiecare dată de veronică sălbatică, până descoperise apa de colonie. Primul flacon îl primise în dar, pe cel de-al doilea îl șterpelișe de la mama ei și-l ascunsese între arbuști, lăsându-l acolo până când înghețase și crăpase. Fusese anul când iarna venise în grabă mare la ora cinei și nu se lăsase dusă șase luni. Unul dintre anii de război, când doamna Bodwin, femeia albă, adusese apă de colonie pentru mama ei și pentru ea însăși, portocale pentru băieți și încă un șal bun de lână pentru Baby Suggs. Sporovăind despre un război plin de morți, avea o mină fericită – era roșie în obraji, și, cu toate că avea o voce groasă de bărbat, mirosea ca o cameră plină de flori. Plăcere de care Denver se putea bucura singură între buxuși. În spatele casei 124 era o fâșie îngustă de teren până la liziera pădurii. Dincolo de pădure – o gărlă. În păduricea aceea, între terenul gol și gărlă, ascunse de stejari, cinci tufe de cimișir, plantate în linie dreaptă, începuseră să se întindă una către alta cam la un metru și un sfert înălțime de la sol, formând un alcov rotund, gol, înalt de doi metri, având drept pereți câțiva metri pătrați de frunziș fremătător.

Aplecându-se tare, Denver reușea să se strecoare în acel adăpost și odată ajunsă înăuntru, își putea îndrepta spatetele, cât era de lungă, în lumina de smarald.

Începuse ca jocul de-a gospodina al unei fete, dar pe măsură ce i se modificau dorințele, se schimba și jocul.

Liniștit, privat și absolut secret, cu excepția zgomotosului semnal al apei de colonie, care-i înfiora pe iepuri, înainte de a-i zăpăci. În primul rând o cameră de joacă (unde liniștea era mai moale), în al doilea rând un ascunziș (de frații care-i inspirau teamă), locul devenise curând un scop în sine. În acel umbrar, izolată de durerea lumii îndurerate, imaginația lui Denver crea propria-i foame și propria-i merinde, de care avea mare trebuință, fiindcă singurătatea o topea. O *topea*. Ascunsă și protejată de pereții verzi, vii, se simțea pârguită și împlinită, salvarea fiind ușoară ca o dorință.

Odată, când era în adăpostul de cimișir, într-o toamnă, cu mult înainte ca Paul D. să se fi mutat în casa mamei, lui Denver i se făcuse brusc frig din pricina unei pale de vânt combinate cu parfumul de pe piele. Se îmbrăcase, se aplecase de mijloc ca să iasă afară și-și îndreptase spatele în ninsoare: cădea o zăpadă fină, biciuitoare, ca cea din tabloul evocat de mama sa când descriesese circumstanțele nașterii lui Denver, într-o canoe, încălecată de o fată albă, de la care își primise numele.

Dârdâind, Denver se apropiase de casă, privind-o ca de obicei, mai mult ca pe o persoană decât ca pe o construcție. O persoană care plângea, suspina, tremura și făcea crize. Pașii ei și privirea ei erau aidoma celor precauți ai unui copil ce se apropie de o rubedenie irascibilă și leneșă (cineva dependent, dar orgolios). O platoșă de întuneric ascundea toate geamurile, cu o excepție. O lumină slabă sticlea în camera lui Baby Suggs. Când Denver privi înăuntru, își văzu mama îngenunchată în rugăciune, ceea ce nu era neobișnuit. Neobișnuit (chiar și pentru o fetiță care trăise tot timpul într-o casă populată de activitățile animate ale morților) era faptul că o rochie albă stătea în genunchi lângă aceasta, cu o mânecă în jurul mijlocului mamei. Tandra îmbrățișare a mânecii de rochie o făcu pe

Denver să-și amintească detaliile venirii ei pe lume – ea și zăpada subțire, tăioasă, în care stătea, precum fructul unor flori banale. Împreună, rochia și mama ei arătau ca două prietene mature – una (rochia) sprijinind-o pe cealaltă. Iar magia nașterii ei, în fond miracolul, mărturisea acea prietenie, ca și numele primit de ea.

Cu ușurință, păși în povestea aceea spusă, întinsă sub ochii ei pe cărarea pe care se îndepărta de fereastră. Casa avea o singură ușă, iar ca să ajungi la ea din spate trebuia să parcurgi toată distanța până în partea din față a lui 124, pe lângă magazie, pe lângă pivniță, pe lângă privată și șopron, până la verandă. Tot așa, ca să ajungă la partea cea mai îndrăgită a poveștii, trebuia să înceapă mult mai devreme, să audă păsările din codrul des, foșnetul frunzelor moarte sub picior, să-și vadă mama urcând pe dealurile unde era improbabil să se afle vreo casă. Cum mergea Sethe pe două picioare menite să se odihnească. Cum i se umflaseră într-atât că nu-și putea vedea arcuirea burții și nu-și simțea gleznele. Trunchiul piciorului se termina într-o plăcintă de carne crestată de cinci unghii. Dar ea nu voia, nu putea să se oprească, fiindcă dacă se oprea, micuța antilopă o împungea cu cornițele și râcăia terenul uterului ei cu niște copite nerăbdătoare. Cât timp umbla, antilopa ai fi zis că păștea liniștită – așa că mergea pe cele două picioare care – în a șasea lună de sarcină – s-ar fi convenit să se odihnească. Încă lângă ceaun; încă la putinica de făcut unt; încă la copaie și la fierul de călcat. Cu lapte, lipicios și acru, pe rochie, atrăgând orice mică găză zburătoare, de la țânțari la cosași. Când a ajuns la poalele dealului, încetase de mult să le mai alunge. Dângătul din capul ei, început ca un zvon îndepărtat de clopot de biserică, era deja o tichie strâmtă de răsunset de clopote, îndesată peste urechi. I se afunda piciorul și trebuia să

privească în jos ca să vadă dacă intrase într-o groapă sau i se îndoise genunchiul. Nimic nu era viu, în afară de sfârcurile ei și de micuța antilopă. La sfârșit se aflase în poziție orizontală, sau trebuie să fi fost, fiindcă niște cozi de ceapă sălbatică îi zgâriau obraji și tâmplele. Îngrijorată fiind de soarta mamei copiilor ei, îi povestise Sethe lui Denver, își aducea aminte că-și spusese: „Bun, cel puțin nu trebuie să mai fac încă un pas!“ Gând de moarte, dacă a existat vreodată unul și ea așteptase protestul micuței antilope, iar Sethe nu-și explica de ce se gândea la o antilopă de vreme ce nu văzuse niciodată una. Presupunea că era o născocire de care se cramponase dinainte de Dulcea Casă, din prima ei tinerețe. Despre locul de baștină (Carolina, oare? sau poate Louisiana?) nu-și amintea decât cântece și dansuri. Nu-și amintea nici măcar de propria ei mamă, care-i fusese arătată de copilul de opt ani însărcinat cu supravegherea celor mici – arătată sub forma uneia dintre multele spinări întoarse către ea, cocârjate într-o cultură plutitoare în apă. Răbdătoare, Sethe așteptase ca acea spinare anume să se îndrepte la capătul rândului. Ceea ce văzuse fusese o pălărie de stofă în locul celei de paie, lucru destul de singular în lumea aceea de femei gureșe, fiecare numită mamă.

— Sethe – tu.

— Mamă?

— Ține bine copilul.

— Da, mamă.

— Sethe – tu.

— Mamă?

— Adu niște surcele.

— Da, mamă.

O, dar când se puneau pe cântat! Și, o!, când dansau, iar uneori dansau ca antilopa. Bărbații laolaltă cu

mamele, dintre care una era cu siguranță a ei. Își preschimbeau contururile și deveneau altceva. Un altceva descătușat, exigent, ale cărui picioare îi cunoșteau pulsul mai bine decât ea. Exact ca asta din stomacul ei.

— Cred că bebelușul ăsta, mamă, o să-și dea duhul în stratul de ceapă sălbatică de pe malul însângerat al fluviului Ohio.

Asta era în mintea ei și asta-i povestise lui Denver. Cuvânt cu cuvânt. Și nici nu părea o idee proastă, în linii mari, ținând seama de pasul pe care nu trebuia să-l mai facă, dar gândul cu privire la ea însăși zăcând moartă, în timp ce micuța antilopă ar fi continuat să trăiască – o oră? o zi? o zi și o noapte? – în trupul lipsit de viață, gândul acesta o îndurera în așa măsură încât slobozise un geamăt, făcând-o pe o persoană ce mergea pe altă cărare, la nici un metru depărtare, să se oprească brusc și să nu mai miște. Sethe nu o auzise umblând, dar o auzise perfect încremenind și pe urmă îi simțise parfumul părului. Vocea care întreba „Cine-i acolo?“ era tot ce-i trebuia ca să știe că va fi descoperită de un băiat alb, că și el avea dinții murdari de mușchi și era hămesit. Că în perdeaua de pini de-a lungul fluviului Ohio, încercând să ajungă la cele trei odrasle, dintre care una murea de foame, râvnind mâncarea aflată la ea; că după ce soțul ei dispăruse; că după ce-i va fi fost furat laptele, spatele transformat în carne sângerândă, copiii lăsați orfani – n-avea să aibă o moarte ușoară. Nu.

Îi spusese lui Denver că *ceva* ieșise din pământ și o pătrunsese – ceva ca un îngheț, dar mișcător, parcă înzestrat cu fălci.

— Aveam impresia că nu eram decât niște maxilare reci care rodeau, zise.

Brusc, i se făcuse poftă și de ochii lui, să-i muște; să-i mestece obrazii.

— Mi-era foame, îi explica ea lui Denver, eram cât se poate de hămesită după ochii lui. Nu mai aveam răbdare.

Așa că se ridicase pe un cot și se târâse, doi-trei-patru pași, spre vocea tânără și albă care repeta:

— Cine-i acolo jos?

— „Vino și vezi“, mă gândeam. „Să fiu ultimul lucru pe care-l zărești.“ Și, ce să vezi, i-au apărut picioarele, așa că mi-am spus: ei bine, aici trebuie să-l pun pe Dumnezeu să-și împlinească voința, am să-i ronțai picioarele. Acuma râd, dar e adevărat. Nu doar că eram hotărâtă s-o fac. Foamea mă îndemna s-o fac. Ca pe un șarpe. Tot numai mandibule și foame. Dar nu era un băiat alb. Era o fată. Cea mai zdrențăroasă sărăntoacă albă din câte s-au văzut. Zicea: „Ia-n te uită. O negrotee. Asta-i culmea!“

Și acum urma partea care-i plăcea cel mai mult lui Denver:

Numele ei era Amy și ar fi avut nevoie de carne de vită și rachie mai mult ca oricine din lume. Brațe subțiri ca trestia de zahăr, destul păr ca să acopere patru sau cinci capete. Ochi ce se mișcau încet. Nu se putea uita imediat la nimic. Atâta vorbea că nu era clar cum de reușea să respire în același timp. Da', după cum s-a dovedit, brațele alea ca niște bețe erau tari ca fierul.

— Ești cel mai înfricoșător lucru pe care l-am văzut. Ce cauți aici?

Jos în iarbă, ca șarpele care se credea a fi, Sethe deschisese gura, dar în loc de colți și o limbă despicală, din ea țâșnise adevărul:

— Fug, îi spuse Sethe.

Era primul cuvânt pe care se învrednicise să-l rostească toată ziua și-l pronunțase îngroșat, fiindcă o durea limba.